

BJZ.NU
T.a.v. de heer W. Bekke
Schaddenbeltsweg 10
7645 BG HOGE HEXEL

Goor, 16 november 2009

Betreft : Quicksan Flora- en faunawet Lindrot 10 Den Ham
Ref. nr. : 4117/FKo
Cont. pers. : Friso Koop

Geachte heer Bekke,

Naar aanleiding van de voorgenomen sloop en nieuwbouw ter plaatse van het erf aan de Lindrot 10 te Den Ham, hebben wij in opdracht van u een quickscan in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd op de betreffende locatie. De resultaten zijn beschreven in deze briefrapportage.

Sloop & nieuwbouw Lindrot 10 Den Ham

Op het perceel Lindrot 10 te Den Ham staan enkele oude schuren en een vervallen woonhuis. Alle gebouwen worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw (een landhuis in het groen). Elke ruimtelijke ontwikkeling/inrichting moet worden getoetst aan de Flora- en faunawet.

De ligging van de locatie is weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 1 ligging locatie Lindrot 10

Huidig gebruik

Op de locatie staan een tweetal varkensschuren (niet meer in gebruik), twee kap-/veldschuren, een oud woonhuis met ingebouwde stal en enkele andere kleinere gebouwtjes. Het woonhuis is al vele jaren onbewoond en is voor een groot deel al in elkaar gezakt. Ook de andere gebouwen zijn in slechte tot zeer slechte (vervallen) staat. Op het erf staan verder een aantal oudere bomen (o.a. tamme kastanje, eik en linde). Het erf is afgeschermd voor bezoekers middels een hekwerk. Onderstaande foto's geven een impressie van de projectlocatie.

Foto 1 en 2 in elkaar gezakt woonhuis & oude varkenschuur

Foto 3 en 4 oude tamme kastanje & loods/schuur

Foto 5 en 6 oude kapschuur & ingezakte schuur

Toekomstige situatie

Alle huidige gebouwen worden gesloopt. Op de locatie komt een landhuis. Bestaande bomen worden gehandhaafd en mogelijk verder aangevuld tot een consistente boomgroep. Bijlage 2 geeft een impressie van de toekomstige inrichting.

De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst
3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor

het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten).

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar de bijlage.

Werkwijze quickscan Flora- en faunawet

De quickscan geeft inzicht of er een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd en/of dat nader onderzoek moet worden uitgevoerd naar bepaalde soorten of soortgroepen.

De mogelijke aanwezigheid van beschermde dier- en/of plantensoorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- regionale verspreidingsatlassen
- vrij beschikbare gegevens van Het Natuurloket
- een oriënterend veldbezoek door Eelerwoude (Friso Koop) op 13 november 2009

Het oriënterende veldbezoek is erop gericht te controleren in hoeverre soorten, waarvan op basis van literatuurgegevens wordt aangenomen dat deze aanwezig kunnen zijn, daadwerkelijk in het plangebied voorkomen of in hoeverre het plangebied voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. De panden zijn zowel van binnen als van buiten geïnspecteerd. In het bijzonder is hierbij aandacht geschonken aan de aanwezigheid van uilen (kerkuil of steenuil), steenmarters en vleermuizen. Deze beschermde soorten maken dikwijls gebruik van oude (boeren)schuren als vaste voortplantings- of rust- of verblijfplaats. Nesten van uilen zijn jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). De steenmarter is een tabel 2-soort en alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3) door de Flora- en faunawet.

Beschermde soorten & effectenanalyse

Flora

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten het groei- en bloeiseizoen van de meeste plantensoorten. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen. Geschikte groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten zijn evenmin aanwezig binnen het projectgebied. De flora binnen het projectgebied wordt gedomineerd door zeer algemene, niet beschermde soorten van voedselrijke groeiplaatsen (zeer algemene grassoorten, brandnetel, braam, etc.).

Broedvogels

Broedende vogels zijn strikt beschermd. Binnen het projectgebied kunnen tijdens het broedseizoen diverse soorten broedend worden verwacht. Gedacht kan worden aan soorten als zwarte roodstaart, houtduif, merel, winterkoning, zanglijster, vink, heggenmus en roodborst. Omdat het verstoren van broedende vogels in strijd is met de Flora- en faunawet moeten werkzaamheden als het verwijderen van struiken en heesters en/of het kappen van bomen, buiten het broedseizoen van vogels worden uitgevoerd. Omdat er geen vroeg- of laatbroedende soorten worden verwacht op de locatie, kan voor het broedseizoen globaal de periode maart – medio juli worden aangehouden.

Nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw zijn jaarrond beschermd door de Flora- en faunawet. Binnen het projectgebied zijn geen nesten van deze soorten aangetroffen of te verwachten. Wel zijn aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van de kerkuil in de omgeving van het perceel. Op de hooizolder van een kapschuur is een braakbal gevonden van de kerkuil. Tevens zijn enkele sporen van uitwerpselen aangetroffen van de soort. Gelet op het beperkte aantal braakballen en uitwerpselen gaat het echter niet om een dagelijks gebruikte rustplaats. Vermoedelijk wordt de schuur af en toe gebruikt als tijdelijke rustplaats door een solitaire kerkuil. Aanwijzingen voor de permanente aanwezigheid van een kerkuil (een zogenaamde vaste rustplaats) zijn niet gevonden. Het voornemen heeft geen negatief effect op een jaarrond beschermde vast rust-, verblijf- of nestplaats van de kerkuil.

Foto 7 kerkuil; typische vogel van boerenerven in half open agrarisch cultuurlandschap (foto Wim Wijering)

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3) door de Flora- en faunawet. Soorten als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger worden aangetroffen op boerenerven en hebben hier verblijfplaatsen in gebouwen (in spouwmuur, achter betimmeringen, daklijsten, onder dakbeschot, afwerking van dakranden, kelders en op zolders). De genoemde soorten komen voor in de omgeving van Den Ham [Bode et al., 1999].

De gebouwen op het erf zijn zowel van binnen als van buiten geïnspecteerd. Uitwerpselen langs muren en resten van nachtvinders (kunnen) wijzen op de aanwezigheid van vleermuizen. Dergelijke aanwijzingen zijn echter niet gevonden in de gebouwen op het erf. De meeste panden verkeren in een erg slechte staat. De ingezakte panden zijn weinig geschikt voor vleermuizen omdat wind, regen en kou er vrij spel hebben (zie bijvoorbeeld foto 1 en 6). Daarnaast zijn geen pannendaken aanwezig waaronder vleermuizen zouden kunnen zitten. Geconcludeerd wordt dat geen verblijfplaatsen van vleermuizen worden verwacht in de panden.

In oudere bomen (tamme kastanje, linde) op het erf kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn van boombewonende soorten (bijvoorbeeld rosse vleermuis). De oudere bomen blijven echter gehandhaafd, waardoor geen negatieve effecten te verwachten zijn op eventueel aanwezige verblijfplaatsen in bomen. Het plan

gaat bovendien uit van aanvulling van het erf met nieuwe bomen (eik, beuk, es) rond de bestaande bomen om zodoende consistente boomgroepen te creëren. Dit komt de functie van de locatie voor vleermuizen alleen maar ten goede omdat veel soorten vleermuizen jagen in de beschutting / nabije omgeving van bomen en boomgroepen.

Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van een toename van verlichting vanuit nieuwe bebouwing worden niet verwacht gezien de geringe omvang van het voornemen en de goede landschappelijke inpassing van het plan.

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat het voornemen geen negatief effect heeft op lokale populaties vleermuizen. Er hoeft geen nader onderzoek naar deze soortgroep te worden uitgevoerd. Van een ontheffingsaanvraag is evenmin sprake.

Overige zoogdieren (grondgebonden)

In de twee oude varkensstallen zijn diverse uitwerpselen gevonden van ratten (niet beschermd) en muizen (zeer waarschijnlijk algemeen voorkomende tabel 1-soorten als rosse woelmuis, bosmuis, huismuis en/of veldmuis). Binnen het projectgebied kunnen daarnaast tabel 1-soorten als egel, mol, konijn en haas worden verwacht. Tevens kunnen kleine marterachtigen als wezel en hermelijn (beide tabel 1) voorkomen op en in de omgeving van het erf. Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstellingsregeling. Dit betekent dat voor deze categorie geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden.

De steenmarter (tabel 2-soort) komt voor in de omgeving van Den Ham en kan ook worden verwacht rond de projectlocatie. Binnen de projectlocatie zijn echter geen verblijfplaatsen van de steenmarter aangetroffen. Aanwijzingen voor de aanwezigheid van de steenmarter in de vorm van uitwerpselen en prooiresten zijn evenmin gevonden. Het voornemen heeft door de geringe omvang en het ontbreken van vaste verblijfplaatsen geen negatief effect op de lokale populatie steenmarters.

Geschikte leefgebieden voor tabel 3-soorten ontbreken binnen de projectlocatie.

Amfibieën

Het projectgebied bevat geen water en vormt daarom geen voortplantingsbiotoop voor amfibieën. Binnen de projectlocatie zijn geschikte overwinteringslocaties voor amfibieën aanwezig in de vorm van ruigte en (muizen)holen. Het is mogelijk dat soorten als de gewone pad of de bruine kikker overwinteren binnen het projectgebied. Beide soorten vallen onder tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Wel geldt de Zorgplicht (zie bijlage).

Geschikte biotopen voor tabel 2- of tabel 3-soorten amfibieën zijn niet aanwezig binnen het projectgebied.

Reptielen en vissen

Reptielen worden niet verwacht op de locatie vanwege het ontbreken van geschikte biotopen. Vissen komen niet voor vanwege het ontbreken van oppervlaktewater.

Overige fauna

Van de overige beschermde soortgroepen (dagvlinders, libellen en overige ongewervelden) worden geen beschermde soorten verwacht wegens het ontbreken van hiervoor geschikte biotopen (vochtige tot natte heiden, vennen, hoogvenen, laagvenen, (hei)schrale graslanden, etc.).

Geen ontheffing Flora- en faunawet & geen nadere onderzoek nodig

Op basis van bovenstaande gegevens en analyse wordt vastgesteld dat het voornemen niet in strijd is met de Flora- en faunawet. Er worden geen negatieve effecten verwacht op (strikt) beschermde soorten. Het voornemen heeft gezien het karakter en de zeer geringe omvang, geen negatief effect op populaties van beschermde soorten.

Er hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Wel blijft de zorgplicht van de Flora- en faunawet (zie bijlage) van toepassing.

Rekening houden met broedseizoen vogels

In verband met de verwachte aanwezigheid van vogelnesten moeten de panden buiten het broedseizoen worden gesloopt. De Flora- en faunawet hanteert geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of er broedende vogels aanwezig zijn. Voor het broedseizoen kan in dit geval – er worden geen vroeg- of laatbroedende soorten verwacht - de periode maart tot medio juli worden aangehouden. Het verwijderen van struiken of andere bosschages moet eveneens buiten het broedseizoen worden uitgevoerd.

Wij hopen u met deze briefrapportage voldoende duidelijkheid te hebben gegeven.

Met vriendelijke groet,
Eelerwoude BV

Friso Koop
Adviseur Ecologie & Hydrologie

Bijlage(n): Wetgeving Flora- en faunawet

Bijlage 1: Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurreggeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Nesten van de volgende soorten worden, mits niet definitief verlaten, aangemerkt als jaarrond beschermde voort-plantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw. Voor aantasting van deze nest-/rustplaatsen of de functionele omgeving hiervan (bijvoorbeeld het bijbehorende foerageergebied) kan per oktober 2009 geen ontheffing meer worden verkregen voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling én geen ontheffing voor de zogenaamde 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'. Dit betekent dat vóór het uitvoeren van de ingreep, maatregelen moeten worden getroffen om de functionaliteit van de nest- en/of rustplaats te waarborgen.

Bijlage 2: inrichtingsschets (Bijkerk)

